

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 26 marca 2020 r.

Pozycja 113

POSTANOWIENIE z dnia 29 stycznia 2020 r. Sygn. akt Ts 88/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Zbigniew Jędrzejewski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej J.C. w sprawie zgodności:

art. 117 § 5 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.) z: art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 7 czerwca 2019 r. (data nadania), J.C. (dalej: skarżący) reprezentowany przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

9 lutego 2018 r. skarżący wraz z powodem Ł.K. wniósł pozew o odszkodowanie i zadośćuczynienie za szkodę oraz o zwolnienie od kosztów sądowych w całości i ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Sąd Okręgowy w W. I Wydział Cywilny postanowieniem z 23 maja 2018 r. (sygn. akt [...]) zwolnił skarżącego oraz powoda Ł.K. od kosztów sądowych w całości oraz oddalił ich wnioski o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Skarżący wniósł 7 czerwca 2018 r. zażalenie, które postanowieniem z 5 września 2018 r. (sygn. akt [...]) Sąd Apelacyjny w W. oddalił.

2. Zdaniem skarżącego, art. 117 § 5 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.), nakłada na sąd obowiązek ustanowienia pełnomocnika w każdej sytuacji, w której udział, ze względu na stan i okoliczności sprawy, jest uzasadniony. Z tego względu ocena sądu dotycząca konieczności ustanowienia pełnomocnika z urzędu w danej sprawie nie daje gwarancji jednakowego traktowania osób wnioskujących o pełnomocnika z urzędu.

Skarżący uważa, że kwestionowany przepis narusza konstytucyjne prawo do odpowiednio ukształtowanej procedury sądowej, ponieważ pozostawia sądowi zbyt szeroki margines decyzyjny przy ocenie potrzeby powołania pełnomocnika z urzędu, przez co wprowadza nieprzewidywalność postępowania wпадkowego.

3. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 21 listopada 2019 r. skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej polegających m.in. na: doręczeniu kopii wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w celu sporządzenia skargi konstytucyjnej złożonego w administracji Aresztu Śledczego w S. G.; udokumentowaniu: daty złożenia tego wniosku, a także daty doręczenia pełnomocnikowi pisma Okręgowej Izby Radców Prawnych, w którym został wyznaczony dla skarżącego pełnomocnikiem z urzędu.

Pismem procesowym z 6 grudnia 2019 r. (data nadania) pełnomocnik skarżącego ustosunkował się do zarządzenia sędziego Trybunału Konstytucyjnego.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub inny organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach, prawach lub obowiązkach określonych w Konstytucji.

Skarga konstytucyjna jest nadzwyczajnym środkiem ochrony konstytucyjnych wolności lub praw, którego merytoryczne rozpoznanie uwarunkowane zostało spełnieniem przesłanek wynikających zarówno z art. 79 ust. 1 Konstytucji, jak i z ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p. TK).

Zgodnie z art. 61 ust. 1 u.o.t.p. TK skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymaganiom, szczególnie tym, które wynikają z Konstytucji, a także, czy nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 53 ust. 1 u.o.t.p. TK.

2. W ocenie Trybunału skarga konstytucyjna spełnia wymagania formalne, uzasadniające przekazanie jej do oceny merytorycznej.

2.1. Skargę sporządził radca prawny – pełnomocnik z urzędu – ustanowiony przez sąd w celu sporządzenia skargi konstytucyjnej, w związku z postanowieniem Sądu Apelacyjnego w W. z 5 września 2018 r. (sygn. akt [...]) oddalającym zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego w W. z 23 maja 2018 r. (sygn. akt [...]) w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu.

2.2. Skarżący wyczerpał przysługującą mu drogę prawną, ponieważ postanowienie Sądu Apelacyjnego w W. jest prawomocne i nie przysługują od niego żadne zwyczajne środki zaskarżenia.

2.3. Dochowany został trzymiesięczny termin do wniesienia skargi zastrzeżony w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, gdyż postanowienie Sądu Apelacyjnego w W. zostało doręczone skarżącemu 13 września 2018 r. Od tej daty rozpoczął bieg trzymiesięczny termin do wniesienia skargi konstytucyjnej. Termin ten uległ zawieszeniu 20 września 2018 r., czyli w dniu złożenia przez skarżącego do administracji Aresztu Śledczego w G. wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w celu sporządzenia skargi konstytucyjnej (trwał 7 dni). Po wydaniu przez Sąd Rejonowy 28 stycznia 2019 r. postanowienia (sygn. akt [...]) o ustanowieniu dla skarżącego radcy prawnego z urzędu, Okręgowa Izba Radców Prawnych w G. w piśmie z 22 lutego 2019 r., wyznaczyła imiennie pełnomocnika do sporządzenia skargi konstytucyjnej. Pismo to pełnomocnik skarżącego otrzymał 18 marca 2019 r. Rozpoczęcie dalszego biegu trzymiesięcznego terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej nastąpiło więc 19 marca 2019 r., gdy do jego

upływu pozostały 83 dni. Termin do wniesienia skargi konstytucyjnej upływał zatem 9 czerwca 2019 r. natomiast skarga została wniesiona do Trybunału 7 czerwca 2019 r. (data nadania).

2.4. Przedmiotem skargi jest art. 117 § 5 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.; dalej: k.p.c.) w brzmieniu: „Sąd uwzględni wniosek, jeżeli udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie uzna za potrzebny” – zakwestionowany w związku z art. 32 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji.

2.5. Trybunał stwierdza, że kwestionowany w skardze konstytucyjnej przepis był podstawą prawną rozstrzygnięcia, w którym orzeczono o prawach skarżącego. Na podstawie art. 117 § 5 k.p.c. Sąd Okręgowy w W. wydał bowiem postanowienie z 23 maja 2018 r. oddalające wniosek skarżącego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, które zostało zaskarżone, a następnie utrzymane w mocy przez Sąd Apelacyjny w W. postanowieniem z 5 marca 2018 r.

2.6. W skardze konstytucyjnej skarżący przedstawił stan faktyczny sprawy (art. 53 ust. 1 pkt 4 u.o.t.p. TK), określił przedmiot kontroli (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK), wskazał przysługujące mu konstytucyjne prawa i określił, w jaki sposób zostały jego zdaniem naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK), a także uzasadnił sformułowane w skardze zarzuty (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p. TK).

3. W ocenie Trybunału skarga konstytucyjna spełnia wymagania formalne wynikające z art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz z art. 53 i art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, co uzasadnia nadanie jej, na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p. TK, dalszego biegu.

Z powyższych względów Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.